

Botkyrka kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Malmsjö skola
belägen i Botkyrka kommun

Uppföljning av tillsyn i Malmsjö skola

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Botkyrka kommun under höstterminen 2016. Skolinspektionen fattade den 1 februari 2017 beslut efter tillsyn för Malmsjö skola. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Botkyrka kommun inkom med den 15 augusti 2017 samt kompletterande dokument som rektorn överlämnade vid uppföljningsbesöket.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande		
Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna.	Föreläggande	2018-05-07
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Föreläggande	2018-05-07

4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling			
	Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Föreläggande	2018-05-07
5. Förutsättningar för lärande och trygghet			
	Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.	Föreläggande	2018-05-07
	Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2018-05-07
	Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.	Föreläggande	2018-05-07
6. Styrning och utveckling av verksamheten			
	Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.	Föreläggande	2018-05-07
	Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.	Föreläggande	2018-05-07

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
1. Undervisning och lärande	
I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.	Brist avhjälp

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpas.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att senast den 7 maj 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

- Lärarna ska ge alla elever ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för eleverna att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Motivering till bedömning av brist

Ett aktivt lärarstöd inom undervisningen ges fortfarande inte i tillräcklig utsträckning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister när det gäller ett aktivt lärarstöd inom undervisningen för att skapa tillräckliga förutsättningar för eleverna att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Vid den tidigare tillsynen konstaterade Skolinspektionen att skolan uppvisade brister vad gäller undervisningens struktur och lärare tydliggjorde sällan lektionernas mål eller syfte. Vid uppföljningsbesöket framkommer att den av skolledningen påbjudna gemensamma lektionsstrukturen fortfarande inte genomsyrar verksamheten i Malmköping skola.

Av skollagen framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. I skolförordningen anges att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Botkyrka kommun skriver i sitt svar att lärarna under vårterminen 2017 i grupper arbetat fram en gemensam lektionsstruktur i syfte att förbättra undervisningens struktur och för att inför eleverna tydliggöra lektionernas mål och syfte. Den gemensamma lektionsstrukturen ska innehålla en tydlig start på lektionen, presentation av vilka moment som lektionen kommer handla om samt en tydlig avslutning av lektionen. Huvudmannen skriver att biträdande rektorn sedan har genomfört lektionsbesök för att studera efterlevnaden i klassrummen.

Flera elever uppger i intervjuer att de inte märker att lärarna tillämpar någon gemensam lektionsstruktur.

Flera lärare uppger under intervjuerna att arbetet med gemensam lektionsstruktur inte har följts upp av skolledningen. Några säger att det är en pappersprodukt och att verksamheten inte präglas av någon gemensam lektionsstruktur. Denna bild bekräftas även under de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför i samband med uppföljningsbesöket. Efterlevnaden när det gäller den av skolledningen påbjudna gemensamma lektionsstruktur varierar mellan klasser och lärare. Under flertalet av de lektioner som observerades kunde Skolinspektionen inte se något av en gemensam lektionsstruktur. Förutom avsaknad av gemensam lektionsstruktur uppger en

lärare under intervjuerna att denne i sin klass har elever som skulle behöva mer aktivt lärarstöd än vad läraren hinner med att ge. Om jag sitter enskilt med en elev så är det andra elever som inte får hjälp, säger läraren.

Enligt representanter för elevhälsan finns det hos lärarna i årskurs 4-6 en gemensam lektionsstruktur som dock inte har implementerats fullt ut. Representanter från elevhälsoteamet önskar att det genomfördes ett möte kring lektionsstrukturen men de är osäkra på om så kommer att ske. En representant från elevhälsoteamet uppger vidare att Malmsjöskolan är en skola där alla lärare gör som de vill "vi har massor av skolor under samma tak"!

Även rektorn uppger i intervju att Malmsjö skola är en svårstyrd organisation men att skolan har förutsättningar att förbättra de kritikpunkter som lyftes i tillsynsbeslutet från februari 2017, men det tar tid säger han.

Motivering till val av verktyg

Då verksamheten vid Malmsjö skola inte uppfyller de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Ansvariga på skolan ska implementera rutinen för särskilt stöd.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Visserligen har huvudmannen genomfört insatser för att förtydliga rutinen för särskilt stöd men av Skolinspektionens utredning framgår att denna rutin fortfarande inte är fullt ut implementerad bland skolans personal. Eftersom denna rutin inte är implementerad finns det en risk för att

skolan inte har säkerställt att samtliga elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Enligt skollagen ska rektorn se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

I beslutet den 1 februari 2017 konstaterade Skolinspektionen att rutinen för särskilt stöd inte var implementerad bland skolans personal. Vidare konstaterades att skolan inte skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Huvudmannens uppger i sitt svar att elevhälsoteamet och skolledningen träffas en dag i veckan för att följa upp elevers utveckling och för att identifiera nya elever med behov av särskilt stöd. Vidare skriver huvudmannen att rektorn har gjort en sammanställning över alla elever som har extra insatser eller stöd. Huvudmannen uppger vidare att ett arbete inleddes i slutet av vårterminen 2017 för att förtydliga mentorernas roll när det gäller arbetet kring extra anpassningar och särskilt stöd. Denna beskrivning implementerades enligt huvudmannen under upptaktsdagarna i augusti 2017. Elevhälsoteamet träffade under dessa dagar varje arbetslag och gick igenom denna beskrivning samt rutiner och dokumentation kring anpassning av undervisningen, särskilt stöd, åtgärdsprogram, pedagogisk kartläggning, anmälan vid misstanke om diskriminering eller annan kränkande behandling, orosanmälan samt hög frånvaro.

Under intervjuer med lärare framkommer att flertalet av dem anser att de har informerats om mentorernas roll när det gäller extra anpassningar och särskilt stöd. Flertalet av de intervjuade lärarna säger att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samtidigt påtalar flera av dem att mentorernas ansvarsområden har ökat markant och att de har svårt att hinna med alla uppgifter som föreläggs dem. Exempelvis är det mentors uppgift att samla in dokumentation inför en pedagogisk kartläggning. De ska också genomföra ett uppföljande samtal med vårdnadshavaren och sedan anmäla elevärendet till elevhälsoteamet. Det är också lärarna som ansvarar för extra anpassningar. Flera lärare som intervjuas uppger att de inte får något stöd av elevhälsoteamet och att det inte finns något samarbete mellan lärarna och elevhälsoteamet. Flera lärare uppger vidare att de saknar återkoppling från elevhälsoteamet när det gäller aktuella elevärenden.

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framkommer att inte alla lärare tillämpar rutinen för särskilt stöd fullt ut. Flera representanter för elevhälso-teamet uppger att det finns en rutin för extra anpassningar och särskilt stöd, men den har inte börjat tillämpas fullt ut eftersom det saknas en systematisk plan för hur rutinerna för särskilt stöd ska implementeras bland all personal. "Vi måste få hjälp av skolledningen för att få ut rutinerna" säger de. En orsak till att rutinerna inte fungerar är de senaste årens turbulens med stor personalomsättning både inom skolledningen och inom lärargruppen, uppger representanter från elevhälso-teamet. Någon representant från elevhälso-teamet anser att Malmsjö skola är en skola där all personal gör som de själva vill.

Rektorn håller med om att Malmsjö skola är en svårstyrd organisation men att skolledningen har stramat upp en rad rutiner, bland annat den för särskilt stöd. Vi har tagit fram blanketter och rutiner för återkoppling till elevhälso-teamet, uppger rektorn. Men eftersom det handlar om processer så tar det tid, och efterlevnaden bland lärarna brister berättar rektorn som också uppger att han inte vet om alla elever som behöver särskilt stöd erbjuds detta.

Motivering till val av verktyg

Då verksamheten vid Malmsjö skola inte uppfyller de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Ansvariga på skolan ska vidta åtgärder så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero .

Motivering till bedömning av brist

Elevernas trygghet måste förbättras.

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister avseende elevernas trygghet. Slagsmål och konflikter är vanligt förekommande på Malmsjö skola och det är inte alltid som lärarna ingriper. Det blir heller inte alltid någon

konsekvens för elever som kränker andra. Slagsmål förekommer både under raster och under lektioner.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Av huvudmannens svar framgår att man på skolan, under våren 2017, på olika sätt har arbetat med värdegrundsfrågor, bland annat utifrån Utbildningsradions filmer om värdegrund. Vidare har man på skolan haft föreläsningar för personalen om lågaffektivt bemötande. Skolan har också ökat vuxentätheten i de klasser där de största problemen funnits. Huvudmannen konstaterar dock i sitt svar att dessa åtgärder inte varit tillräckliga för att uppnå trygghet för alla elever. Inför höstterminen 2017 har skolan upprättat ett tydligare rastvaktsschema för att uppnå en lugnare miljö på rasterna.

Under elevintervjuerna framkommer att det är vanligt med fula ord och slagsmål i skolan men att inte alla lärare ingriper. Flera elever berättar att det förekommer att elever säger fula ord någon gång varje lektion och att fula ord har normaliserats. Det blir som en kränkning säger eleven, men ingen tar åt sig. En annan elev säger att de yngre eleverna inte har någon respekt kvar. Någon elev anser att den stora personalomsättningen i skolan leder till otrygghet. Flera elever uppger att de känner sig otrygga under rasterna och en av eleverna berättar att det är slagsmål i klassen varje dag. Efter ett slagsmål brukar lärarna säga att de ska ringa hem, men oftast händer ingenting säger eleven. "Ingen elev tar hotet om hemringning på allvar." Lärarna säger till den elev som bråkar men elever uppger att det bara är ett fåtal lärare som eleverna rättar sig efter och att eleverna går tillbaka efter bara någon minut och fortsätter att bråka. Flera elever uppger att det kan bli bråk ute på rasterna och att en del lärare inte bryr sig om detta trots att de är rastvakter.

Elevernas bild bekräftas även i lärarintervjuer. Lärare uppger i intervju att rastvaktandet fungerar bra när det gäller verksamheten för eleverna i förskoleklass till och med årskurs 3 men att det inte fungerar när det gäller verksamheten i årskurserna 4-6. Flera lärare uppger vidare att det är upp till mentorn att genomföra konsekvenser, och det blir då beroende av mentors tid och ork.

Av intervjuer med elevhälsoteamet och rektorn framgår att skolan saknar en samlad bild över hur det ser ut med kränkningar på skolan. Rektorn uppger också att många elever inte ens vet att de inte får göra vissa saker.

Studieron i skolan behöver förbättras.

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns stora brister i studieron vid Malmsjö skola. Studieron varierar mellan olika klasser och årskurser. I vissa klasser är studieron så bristfällig att en del elever inte kan arbeta med den uppgift som läraren har gett vilket drabbar elevernas möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen. Utredningen visar också att ordningsregler när det gäller bland annat mobiltelefoner, Ipads och ytterkläder inte tillämpas på samma sätt av alla lärare.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I beslut den 1 februari 2017 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med att tillförsäkra eleverna en miljö som präglas av studiero.

I huvudmannens svar beskriver denne ett antal åtgärder som vidtagits på skolan för att förbättra studieron. Bland annat har skolan utökat antalet vuxna i de områden där de största problemen har funnits. Man har också överfört en fritidsledarresurs till årskurs 4-6. Huvudmannen konstaterar vidare att skolans öppna planlösning innebär svårigheter för utåtagerande elever. Huvudmannen skriver också att det varit ett problem med kontinuiteten i undervisningen eftersom skolan har haft många inhyrda/externa vikarier. I svaret konstaterar dock huvudmannen att ovan beskrivna åtgärder inte varit tillräckligt för att eleverna ska få en fullgod studiero.

Att studieron fortfarande brister och att de vidtagna åtgärderna inte har gett avsedd effekt framgår även av intervjuer med elever och lärare. Utredningen visar också att skolans ordningsregler inte följs av alla. Flera elever uppger under intervjuer att det i de flesta ämnen inte är någon god studiero. Det är speciellt bråkigt i en årskurs uppger en elev. En annan elev säger att det i vissa ämnen är pratigt och svårt att arbeta. Vidare berättar eleverna att det finns ordningsregler i skolan, men att de inte har varit med och tagit fram dessa. Eleverna får heller inte veta varför en regel finns. Eleverna uppger vidare att de flesta elever inte följer ordningsreglerna, exempelvis så går elever med jackan på inomhus och har med sig energidrycker. En elev säger att en lärare ibland tar upp och pratar om ordningsreglerna men sedan glöms de bort.

Flera lärare uppger att de största problemen med bristande studiero finns i de tidigare skolåren, upp till och med årskurs 6. Några lärare kopplar den bristande studieron till att lärarna ganska ofta måste vikariera för varandra och då varken hinner förbereda "sin egen lektion" eller den lektion de med kort varsel måste gå in och vikariera i. Lärarna uppger att det finns ordningsregler men att de behöver diskuteras, både inom lärargruppen och tillsammans med eleverna. Det framkommer också att lärarna har olika syn på om eleverna

exempelvis ska få använda mobiler och Ipads under lektionstid. En lärare berättar att ordningsreglerna tidigare var någorlunda förankrade hos lärarna. "Nu är de varken förankrade hos lärare eller elever" och flera lärare anser att det är "oklart" vad som händer om en elev bryter mot ordningsreglerna.

I intervju med rektorn uppger denne att det inte finns något entydigt svar på om det finns studiero på skolan. I vissa klasser finns nästan inte någon studiero alls säger rektorn. Det förekommer också att vissa lärare har egna regler för just sitt ämne, uppger rektorn. Enligt honom har en av de biträdande rektorerna besökt samtliga klasser och diskuterat ordningsreglerna med eleverna.

Även under Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftas bilden av att studieron varierar mellan de olika klasserna. Under en del av de lektionsbesök som utredarna genomför råder en god studiero men under några andra lektioner stör vissa elever sina klasskamrater under i stort sett hela lektionen trots tillsägelser från läraren. Under några lektioner sysslar eleverna med annat än den arbetsuppgift som läraren har gett dem. Vid ett tillfälle blir en elev utburen ur klassrummet eftersom eleven inte håller sin överenskommelse om att lämna klassrummet när hen inte klarar av att vara där. Under en lektion använder några elever sina mobiltelefoner utan att detta har något samband med den uppgift som eleverna ska arbeta med och läraren säger inte till eleverna att lägga ner telefonerna. Vid ett annat tillfälle vandrar en elev runt mellan bänkarna i klassrummet och stör sina kamrater. Denne elev blir vid några tillfällen jagad och "infångad" av läraren. Vid flertalet av de observerade lektionerna blir elever störda av elever utanför klassrummet. Störmomentet består av att elever, som inte tillhör klassen, vid dessa tillfällen knackar eller bultar på glasväggar som vetter ut mot korridor/uppehållsrum. Vid en del tillfällen går undervisande lärare ut och försöker få stopp på bultandet men ibland ignorerar läraren störmomentet. Mycket av lärarnas sjukfrånvaro täcks upp av kollegor men skolan anlitar också externa vikarier. Under någon av de observerade lektionerna där klassen har en extern vikarie dröjer det drygt 20 minuter innan det blir så lugnt att eleverna kan arbeta med den uppgift som läraren gett.

Motivering till val av verktyg

Då verksamheten vid Malmsjö skola inte uppfyller de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet***Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Lärarna vid skolenheten ska samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Rektor ska se till att elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande, och att även psykolog är delaktig i detta arbete.
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Motivering till bedömning av brist

Lärarna samverkar fortfarande inte i tillräcklig utsträckning med varandra

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen fortfarande inte har säkerställt att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. I huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder finns en teoretisk beskrivning av hur samverkan på en skola behöver organiseras. Det saknas dock en konkret beskrivning av hur detta har genomförts i Malmsjö skola. Även under intervjuer framkommer att det brister i samverkan kring exempelvis tillämpningen av ordningsreglerna och samverkan mellan ämnen/lärare. Vidare framkommer att det brister i överlämning mellan årskurser.

Av läroplanen för grundskolan framgår att lärare ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. I Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisning (SKOLFS 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

I beslut den 1 februari 2017 konstaterade Skolinspektionen att samverkan mellan lärarna behöver förbättras inom flera områden; bedömning, överlämning mellan årskurser samt förhållningssätt till gemensamma ordningsregler.

Som svar på hur huvudmannen åtgärdat den bristande samverkan mellan lärare skriver denne att det handlar om samverkan på två olika ledder. Den ena ledden består av arbetslagens interna samverkan inom den lärargrupp som har att möta gemensamma elever. Den andra ledden är ämnessamverkan som sträcker sig över hela skolan bland annat med syfte att skapa progression i lärandet inom respektive ämne. Här handlar det också om studieövergångar. Samverkan stärks, skriver huvudmannen, inte minst genom tydligare rutiner för utvärderingar. Efter att eleverna i juni 2017 lämnar skolan kommer enligt huvudmannen en strukturerad utvärdering att ske. Resultaten av dessa utvärderingar blir, enligt huvudmannen, sedan ett viktigt underlag för den lokala arbetsplanen nästkommande läsår.

I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer dock att även om det förekommer vissa exempel på samverkan så är den fortfarande bristfällig. I intervjuer säger flera lärare att det saknas samarbete mellan ämnena och att samarbete inte heller stöttas av skolledningen. Inom vissa arbetslag är lärarna till och med negativt inställda till samarbete. En annan lärare säger att det i vissa fall finns möjlighet till samarbete men att det bygger på att det mellan lärarna finns ett ömsesidigt intresse. Ingen lärare anser heller att det finns samarbete mellan de olika årskurserna.

Rektorn uppger i intervju att han inte har prioriterat samverkan mellan årskurserna men det finns ett nära samarbete mellan förskoleklass och årskurs 1-3. Även eleverna nämner att det har förekommit något enstaka projekt där lärare i två ämnen har samarbetat men att det i övrigt inte förekommer något ämnesövergripande samarbete.

Elevhälsan arbetar fortfarande inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionens utredning visar att det fortfarande saknas kontinuerlig tillgång till psykologisk kompetens i det förebyggande arbetet.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal

med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Vid förra tillsynsbesöket konstaterade Skolinspektionen att elevhälsans arbete på Malmsjö skolan i stor utsträckning begränsades till åtgärdande insatser. Dessutom saknades det tillgång till psykolog som kunde bidra i det främjande och förebyggande arbetet.

Huvudmannen skriver i sin redovisning av vidtagna åtgärder att elevhälsans arbete fortfarande domineras av individärenden och reaktiva ägeranden men de mer proaktiva inslagen ökar. Vidare skriver huvudmannen att en psykolog har kontrakterats och deltar i arbetet en dag i månaden. Psykologen kommer att medverka i framtagandet av nästa års arbetsplan med större fokus på främjande och förebyggande åtgärder.

Skolinspektionens utredning visar att det på Malmsjöskolan fortfarande saknas psykolog i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. I intervju berättar representanter för elevhälsan att skolan under våren 2017 hyrt in en psykolog en gång i månaden. Psykologen har även deltagit i elevhälsoteamets utvärdering av verksamheten och vid uppstarten höstterminen 2017. Elevhälsans representanter uppger dock att skolan har avslutat psykologens uppdrag. Skolan har nu ett avtal med en annan psykolog som de ska anlita om skolan behöver genomföra en psykologutredning kring någon elev. Det poängteras under intervjun med representanterna för elevhälsan, att skolan enbart köper utredningar och att psykologen inte deltar i elevhälsans kontinuerliga arbete. Tanken var, uppger en representant för elevhälsan, att skolan skulle ha kontinuerlig tillgång till psykologstöd men så blev det inte. Det finns en psykolog centralt placerad inom kommunens verksamhetsstöd och den psykologen har varit på skolan en gång och observerat en klass, med anledning av en viss elev. Elevhälsoteamet kan emellertid inte styra över när den centralt placerade psykologen ska komma till skolan. Alla representanter för elevhälsan anser att skolans behov av psykologstöd inte tillfredsställs. Någon representant anser att om elevhälsan hade haft tillgång till psykologkompetens kontinuerligt en gång i månaden så skulle flera elevärenden kunnat hanteras på ett bättre sätt.

Rektorn håller med om att skolan saknar psykologkompetens i det kontinuerliga elevhälsoarbetet. Orsaken är att skolan saknar ekonomiska resurser för att kontinuerligt anlita den tjänsten. När det gäller det förebyggande arbetet säger rektorn att elevhälsoteamet tar goda initiativ och genomför elevobservationer. Rektorn kan dock inte ge exempel på förebyggande arbete som bedrivs på skolan.

Skolbibliotek används inte för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Malmsjö skola fortfarande saknar ett skolbibliotek där de har tillgång till de medier och den information som de behöver som stöd i sitt skolarbete och i sin utveckling mot de nationella målen. Visserligen har huvudmannen påbörjat ett arbete med att skapa ett skolbibliotek men vid tiden för uppföljningsbesöket bestod biblioteket av boksamlingar i två olika rum. Den ena boksamlingen delade rum med ett av skolans två Lärcentra och det andra skolbiblioteket utgjordes av ett rum på några få kvadratmeter. De två delarna användes inte heller kontinuerligt i undervisningen i någon större utsträckning.

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna (prop. 2009/10:165 s. 284). I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

I beslutet den 1 februari 2017 konstaterade Skolinspektionen att eleverna på Malmsjöskolan saknade skolbibliotek med tillgång till de medier som de behöver som stöd i sitt skolarbete.

Enligt huvudmannens svar håller skolan på att bygga upp ett bibliotek. Det består idag av två delar, en för förskoleklass till och med årskurs 3 och en för årskurserna 4 – 9. Huvudmannen skriver vidare att biblioteket för de yngre eleverna har öppet varje eftermiddag samt vissa förmiddagar. Biblioteket för de äldre eleverna har bemanning fredag förmiddag. Rektorn hade planerat för ett öppethållande på 6-8 timmar per vecka när det gäller biblioteket för de äldre eleverna, men personen som skulle bemanna biblioteket fick tas i anspråk för modersmålsundervisning varför öppethållandet fick bli mindre omfattande. Enligt huvudmannen kommer pedagogerna att göra besök i biblioteket under lektionstid.

I intervjuer med yngre elever uppger några att de har besökt skolbiblioteket. De äldre eleverna säger dock att ingen av dem har besökt skolans bibliotek. Däremot har flera av dem under tidigare terminer, tillsammans med lärare, besökt det kommunala biblioteket. I intervju med lärare framkommer olika uppfattningar huruvida biblioteket är funktionellt med tanke på att det ena skolbiblioteket delar rum med de elever som arbetar i Lärcentrum. Lärare för de yngre eleverna uppger att de använder skolbiblioteket som bara omfattar

några kvadratmeter. Ett problem är dock enligt lärarna att det blir stort tryck på biblioteket som är avsett för de yngre eleverna när elever från årskurserna 4-6 också kommer dit, då deras bibliotek inte är öppet så mycket. Rektorn uppger i intervjun att skolan har kommit en bit på vägen när det gäller att bygga ett skolbibliotek för de yngre eleverna. Arbetet med att få ett fungerande skolbibliotek för de äldre eleverna har avstannat eftersom pengar saknas, uppger rektorn.

Motivering till val av verktyg

Då verksamheten vid Malmsjö skola inte uppfyller de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera de beslutade åtgärderna.
- Rektorn ska planera för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomföra dessa. Planeringen och åtgärderna ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Malmsjö skola fortfarande uppvisar brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Skolinspektionens utredning visar att skolan saknar analys av bland annat elevernas kunskapsresultat och resultat av studiero på grupp- och skolnivå som grund för prioritering av

utvecklingsområden. Skolan behöver en tydligare inriktning i sitt utvecklingsarbete, baserad på analys av resultat och måluppfyllelse.

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Ett systematiskt kvalitetsarbete har enligt huvudmannens skriftliga redovisning påbörjats under våren 2017. Arbetslagen samt elevhälsoteamet utvärderade det gångna läsåret utifrån en gemensam mall. Analysen avsåg, enligt huvudmannen, såväl kunskapsresultat som vad som framkommit i enkäter kring trygghet och arbetsro, inflytande och delaktighet mm. Huvudmannen uppgav vidare i sitt svar att arbetslagen samt elevhälsoteamet under upptaktsdagarna höstterminen 2017 ska fortsätta arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet. Detta arbete ska, enligt huvudmannen, bilda underlag för kommande läsårs lokala arbetsplan som ska vara klar i början av september 2017. I dokumentationen som huvudmannen skickat in till Skolinspektionen finns ett årshjul beskrivet där uppföljning, analys och åtgärder finns inlagda.

I intervjuer med lärare säger flertalet av dem att de under uppföljningsdagarna i juni 2017 har följt upp kunskapsresultaten för sina respektive elever. Detta underlag har de lämnat in till skolledningen men "det verkar inte som om skolledningen går vidare med det", säger flera lärare. Genomgående under intervjuerna lyfter lärarna fram den bristande återkopplingen från skolledningen. En lärare anser att de överhuvudtaget inte blir involverade i det systematiska kvalitetsarbetet och att skolledningen inte följer upp vad som hänt med de mål som skolan satt upp. "Istället kommer det hela tiden nya mål", säger läraren. Det framkommer också att en del lärare har tittat på utfallet av de nationella proven och värdegrundsarbetet. Lärarna skrev ner sina uppföljningar och skickade till skolledningen utan att få någon återkoppling. Någon uppföljning eller analys på skolnivå har lärarna inte varit delaktiga i. Även i intervju med representanter för elevhälsan framkommer att de saknar återkoppling från skolledningen när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet.

I intervju med rektor uppges denne att skolan nu, för att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet, har tagit fram ett årshjul där de olika momenten i skolans systematiska kvalitetsarbete har lagts in. "Vi har kommit igång på ett

sätt som tidigare inte funnits" uppger rektorn. Beskrivningen av skolans systematiska kvalitetsarbete är nu utlagd på skolans digitala lärplattform, Vklass, men modellen som beskrivs där följer inte årshjulet, uppger rektorn.

Under uppföljningsbesöket får Skolinspektionen ta del av ett tvåsidigt dokument med rubriken "Kvalitetsredovisning Malmsjö skola läsåret 2016/2017." I dokumentet beskriver skolan på ett mycket kortfattat sätt måluppfyllelsen i årskurs 9 och åk 5, vårdnadshavarnas nöjdhet med skolan, elevernas bild av skolan samt personalens syn. Under ovanstående rubriker redovisar skolan ett fåtal nyckeltal. Analys av nyckeltal saknas helt. Av dokumentet framgår att meritvärdet för eleverna i årskurs 9 är bland de högsta i Botkyrka men återigen saknas en dokumenterad analys. Skolinspektionen vill framhålla att det även är viktigt att analysera goda resultat så att skolan kan ta lärdom av dessa i sitt utvecklingsarbete. Vidare konstaterar rektorn att skillnaden mellan pojkars och flickors resultat är ovanligt liten. Skillnaden mellan pojkars och flickors resultat i de lägre årskurserna är större. I kvalitetsredovisningen skriver man att resultaten i årskurs 5 inger oro och sammanhänger med att ett antal elever har stora problem med sin skolgång. Inte heller här finns någon analys. Under rubriken "Elevernas bild av skolan" finns en beskrivning av hur eleverna uppfattar skolan. Här lyfts ett antal brister fram. Rektorn konstaterar i dokumentet att elevernas bild av trygghet och trivsel ligger i paritet med andra skolor i kommunen. Inte heller här finns någon analys av de redovisade resultaten. Under rubriken "Personalens syn" hänvisar rektorn till den enkät som Skolinspektionen genomförde inför den regelbundna tillsynen hösten 2016. Denna enkät besvarades av så få i personalen att något resultat inte kunde redovisas. "Detta i sig säger något" skriver rektorn i dokumentet. I kvalitetsredovisningen lyfter rektorn fram personalens höga sjukfrånvaro men även här saknas någon analys. Sammanfattningsvis skriver rektorn i Kvalitetsredovisningen att Malmsjö skola var en spretig och omogen organisation läsåret 2016/2017, påverkad av informella ledare som inte delade skolledningens synsätt. När det gäller nöjdhet hos vårdnadshavarna är bilden mycket dyster skriver rektorn. Analys av vårdnadshavarnas svar saknas helt.

I skolans lokala arbetsplan för läsåret 2017/2018 skriver rektorn att arbetslagen samt elevhälsoteamet har analyserat och utvärderat läsåret som gått. De har skriftligen lämnat in sin analys där de också har angett några förbättringsområden. Arbetet är, skriver rektorn, ett steg i riktning mot ett systematiskt kvalitetsarbete. Skolinspektionen konstaterar att det i dokumentet "Lokal arbetsplan Malmsjö skola 2017/2018" inte finns några dokumenterade analyser. Däremot innehåller dokumentet beskrivningar av ett antal utvecklingsområden.

Motivering till val av verktyg

Då verksamheten vid Malmsjö skola inte uppfyller de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälp brist i verksamheten***Undervisning och lärande****Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Botkyrka kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Botkyrka kommun avhjälp denna brist.

Motivering

Lärarna, planerar och genomför undervisningen så att den anpassas efter elevernas behov, erfarenheter och tänkande.

I beslut den 1 februari 2017 konstaterade Skolinspektionen att undervisningen vid Malmsjö skola i liten utsträckning utgick från elevernas behov, erfarenheter och intressen, något som lärarna i större utsträckning borde ta hänsyn till för att eleverna ska nå så långt som möjligt, oavsett om de behöver stöd för att nå kunskapskraven eller stimulans för att nå högre nivåer. Elever uppgav i intervjuer att det varierade mellan olika ämnen om det går att få svårare uppgifter utöver det skolarbete som alla elever gör. Elever uppgav vidare att endast ett fåtal lärare försökte anpassa undervisningen till elevernas behov och intressen. Flera elever uppgav att de saknade tillräckliga utmaningar. Rektorn uppgav att man i kollegiet hade pratat mycket om anpassningar men att den praktiska tillämpningen inte skedde i alla klasser där det skulle behövas. Även under intervju med representanter för elevhälsan bekräftades bilden av att lärarnas förmåga att anpassa undervisningen till olika elever varierar.

Intervjuade lärare uppgav att det var lätt att missa de elever som kan utvecklas mer. Även under de observationer som utredarna genomförde bekräftades bilden av att det fanns brister när det gäller utmaningar.

Huvudmannen skriver i sitt svar inför uppföljningsbesöket att lärarna har fått instruktioner från skolledningen att deras pedagogiska planeringar ska finnas tillgängliga på skolans digitala lärplattform, Vklass. Detta för att både kollegor, elever, skolledning och vårdnadshavare ska kunna få en bild av huruvida undervisningen i Malmsjö skola är anpassad efter elevernas förutsättningar, behov, erfarenheter och tänkande. Huvudmannen uppger vidare att detta arbete har följts upp och att samtliga planeringar finns på Vklass, om än av skiftande kvalitet. Huvudmannen skriver vidare att detta arbete kommer att följas upp ytterligare av rektorn under höstterminen 2017.

Under Skolinspektionens uppföljningsbesök uppger några intervjuade elever att de ibland får arbeta med olika arbetsstenciler. En elev uppger att elever som har svårare att lära sig saker får öva sig mer på det som de behöver lära sig. Flera andra elever menar att det varierar mellan ämnena huruvida lärarna i undervisningen tar hänsyn till elevernas intressen och om eleverna får utmaningar.

Flera lärare som intervjuas uppger att de har förutsättningar att genomföra individualiserade lektioner. Några lärare uppger att de ger svårare uppgifter till vissa elever och lättare uppgifter till andra elever. Rektorn uppger att lärarna får förutsättningar att bedriva en individualiserad undervisning men säger samtidigt att den stora personalomsättningen har försvårat detta arbete.

Under de lektionsobservationer som utredarna genomför ser de flera lektioner där läraren varvar lärargenomgångar med individuellt arbete och grupparbete. Flera av de individuella uppgifterna är upplagda så att de ger möjlighet för eleverna att själva välja svårighetsnivå. Under några observerade lektioner får en mindre grupp elever gå ut med en resurslärare för att träna läsning i en mindre grupp. Utredarna observerar också några lektioner där studieron är dålig och det är "stojigt" i klassrummet. Under dessa lektioner arbetar alla elever med samma uppgift och det förekommer knappast någon individualisering av undervisningen.

Skolinspektionen förutsätter att arbetet med att ge eleverna en individualiserad undervisning fortsätter och att rektorn kontinuerligt följer upp detta arbete.

Beslut

2018-02-09
21 (21)
Dnr 43-2016:4986

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

Beslutet är fattat efter föredragning av utredaren Lennart Andersson.

På Skolinspektionens vägnar

X Mårten Petersson

Beslutsfattare

Signerat av: Mårten Petersson